Xəstəlik sinifi (XBT-10)	Endokrin sistemin xəstəlikləri, maddələr mübadiləsi və qidalanma pozğunluqları (E00-E90)

İlkin versiyanın tərtibatçı(İSİM)	Vaqif Süleymanov

XBT-10 rubrikası	Xəstəliklər
E 30.1	**Vaxtından əvvəl cinsi yetkinlik**

Vaxtından əvvəl cinsi yetkinlik (VəCY) qızlarda 8 yaşından əvvəl, oğlanlarda isə 9 yaşından əvvəl yetkinlik əlamətlərinin görünməsi ilə xarakterizə olunan patoloji vəziyyətdir. İkincili cinsi xüsusiyyətlərin təbiəti uşağın cinsinə uyğundursa, VəCY-nin izoseksual formasından danışırlar, əks cinsin əlamətləri görünəndə isə VəCY-nin heteroseksual formasından danışırlar.

Müalicə

Müalicə məqsədləri: VəCY-nin inkişafını yavaşlatmaq.

Müalicə taktikası

Qeyri-dərman müalicəsi

Uşaq və valideynlər üçün peşəkar psixoloji dəstək. Böyrəküstü vəzin qabıq qatının anadangəlmə disfunksiyası (BVQAD) duz itirən forması olan uşaqlara əlavə olaraq daxilə gündə 2 qrama qədər xörək duzu təyin edilir. .

Dərman müalicəsi

Həqiqi VəCY üçün patogenetik terapiya ən azı qız 8 yaşına və oğlan 9 yaşına çatana qədər ***qonadoliberin superaqonistlərinin (triptorelin***) təyin edilməsindən ibarətdir.İdeal olaraq, cinsi inkişaf səviyyəsi uşağın boyuna və sümük yaşına uyğun olmalıdır. Göstərilən yaşa qədər müalicə məqsədinə çatmazsa, müalicə 12-13 yaşa qədər davam etdirilə bilər.
Diferilinin (Diferilinin) dozası 3,75 mq: çəkisi 20 kq-dan az olan

uşaqlara yarım ampula (1,87 mq), çəkisi 20-30 kq olanlara - dozanın 2/3 hissəsi, 30 kq-dan yuxarı - bütün ampula hər 28 gündə bir dəfə təyin edilir.

***Dekapeptil-depo* (*Decapeptyl-depo*)** 4 həftədə bir dəfə (doza təlimata görə) ə/d təyin edilir.

İlk inyeksiyadan sonra menorragiyanın qarşısını almaq üçün qızlara 14 gün ərzində 25-50 mq dozada daxililə ***Androkur*(*Androcur*)** təyin etmək tövsiyə olunur.

Cərrahi müalicəyə göstərişlər:

- şişlər, kistalar, beyin anevrizmaları;
- gonadal şişlər;
- xarici cinsiyyət orqanının hermafrodit quruluşu.

Profilaktik tədbirlər: məlum deyil.

Əlavə müalicə

Həqiqi VəCY-nin triptorelin preparatları ilə müalicəsi aşağıdakıların nəzarəti altında aparılmalıdır:

- cinsi inkişaf əlamətlərinin dinamikası,
- böyümə sürətinin qiymətləndirilməsi (uşağın boyu və bədən çəkisinin ölçülməsi, sol əlin rentgenoqrafiyası) – hər altı aydan bir,
- çanaq orqanlarının və ya xayaların ultrasəs müayinəsi – altı ayda bir,
- qanda gonadotrop və cinsi hormonların səviyyəsi – hər 3 aydan bir.

Protokolda təsvir edilən diaqnostika və müalicə üsullarının müalicə effektivliyinin və təhlükəsizliyinin göstəriciləri**:**

- ikincil cinsi xüsusiyyətlərin və böyümənin ifadəsinin uşağın pasport yaşına uyğunluğuna nail olmaq.

Ədəbiyyat

Преждевременное половое развитие Версия: Клинические протоколы МЗ РК - 2014 (Казахстан)

https://diseases.medelement.com/disease/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B5-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B5-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B5/13894